

PLAN OPIEKUŃCZO- WYCHOWAWCZO- EDUKACYJNY

Miejskiego Żłobka Integracyjnego
w Stalowej Woli

Plan OWE jest podstawowym dokumentem Miejskiego Żłobka Integracyjnego w Stalowej Woli w zakresie opieki nad dziećmi w wieku do lat 3. Plan OWE uwzględnia prawa dziecka zawarte w Konwencji o prawach dziecka, a także możliwości psychofizyczne oraz indywidualne potrzeby i predyspozycje dzieci w danym wieku. Personel pracuje z dziećmi, realizując plan OWE (11.1). Swym zakresem obejmuje on cele, metody pracy z dziećmi, wskazówki metodyczne dla opiekunów, harmonogram obejmujący stałe i zmienne elementy dnia, celebrowanie ważnych wydarzeń oraz przykładowe aktywności. Plan OWE podlega akceptacji przez ORGAN PROWADZĄCY tj. Gminę Stalowa Wola.

SPIS TREŚCI

I. NASZE ZASOBY	2
1. Miejski Żłobek Integracyjny w Stalowej Woli – informacje ogólne	2
2. Misja i wizja	3
1) Misja	3
2) Wizja	3
3. Oferta, specyfika i zakres działania (1.2.1)	4
1) Grupa wiekowa	4
2) Podejście	4
3) Wyżywienie	7
4. Warunki lokalowe, przestrzeń i zasoby (1.2.1)	7
1) Budynek i technologia	7
2) Sale i pomieszczenia specjalistyczne	8
5. Lokalizacja i dostępność (1.2.1)	8
II. CELE OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZO – EDUKACYJNE (1.1.1)	9
1. Cele ogólne	9
2. Cele szczegółowe	9
III. METODY PRACY Z DZIEĆMI (1.1.2)	11
IV. WSKAZÓWKI METODYCZNE DLA OPIEKUNÓW	14
V. HARMONOGRAM DNIA (1.1.3)	22
VI. PRZYKŁADOWE AKTYWNOŚCI (1.1.4)	24
VII. CELEBRACJA ŚWIĄT I INNYCH WAŻNYCH WYDARZEŃ (6.4)	29
VII. AKCEPTACJA PLANU OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZO – EDUKACYJNEGO PRZEZ ORGAN PROWADZĄCY (1.2.2)	30

I. NASZE ZASOBY

1. Miejski Żłobek Integracyjny w Stalowej Woli – informacje ogólne

Organ prowadzący:	Gmina Stalowa Wola ul. Wolności 7 37-450 Stalowa Wola
Nr w rejestrze żłobków i klubów dziecięcych:	5/2016
Data dokonania wpisu w rejestrze żłobków i klubów dziecięcych:	28 grudnia 2016

Adres i dane kontaktowe

	MIEJSKI ŻŁOBEK INTEGRACYJNY W STALOWEJ WOLI		
	ul. Poniatowskiego 55 A , 37-450 Stalowa Wola		
	+48 15 819 40 55		
	zlobek.integracyjny@stalowawola.pl		
	Godziny otwarcia:	poniedziałek – piątek	6.00 – 16.00

Dyrektor:

	mgr Agata Maciurzyńska		
	+48 15 819 40 55		
	zlobekintegracyjny@stalowawola.pl		
	poniedziałek – piątek 7.00-15.00		

2. Misja i wizja

1) Misja

Naszą misją jest tworzenie bezpiecznego, ciepłego i wspierającego miejsca, w którym każde dziecko -niezależnie od swoich możliwości, tempa rozwoju i potrzeb – znajduje troskliwą opiekę, warunki do harmonijnego rozwoju oraz poczucie przynależności.

Oferujemy profesjonalną opiekę i wsparcie specjalistów, dbamy o holistyczny rozwój każdego malucha i budujemy środowisko, w którym rodzice mają pewność że ich dziecko jest zauważone, zrozumiane i otoczone opieką.

Tworzymy żłobek, w którym:

- każde dziecko ma przestrzeń do odkrywania świata w swoim tempie.
- Różnorodność jest wartością i źródłem wzajemnej nauki,
- Relacje oparte na szacunku, bliskości i bezpieczeństwa stanowią fundament rozwoju,
- współpraca z rodzicami jest ważnym elementem wspólnego działania

2) Wizja

Naszą wizją jest nowoczesny, otwarty i przyjazny żłobek, będący wzorem placówki integracyjnej, w której każde dziecko:

- rozwija swoje mocne strony i zyskuje wsparcie w obszarach trudności,
- doświadcza radości, bezpieczeństwa i poczucia przynależności,
- uczy się funkcjonowania w różnorodnej grupie społecznej,
- buduje fundamenty pod dalsze etapy edukacji i rozwoju.

Chcemy być żłobkiem, który inspirowa rodziców, wspiera poprzez specjalistów oraz tworzy środowisko rozwoju dla dzieci, a jednocześnie wzmacnia atrakcyjność miasta jako miejsca dobrego do życia dla rodzin z małymi dziećmi.

Hasło:

„ Dziecko to skarb, bezcenne ziarenko, które każdego dnia trzeba z wielką troską pielęgnować, by mogło wykiełkować i stać się pięknym kwiatem.”

Bł. Edmund Bojanowski

3. Oferta, specyfika i zakres działania (1.2.1)

1) Grupa wiekowa

Miejski Żłobek Integracyjny w Stalowej Woli sprawuje opiekę nad dziećmi od ukończenia 20. tygodnia życia do 3. roku życia. W placówce funkcjonuje cztery grupy, utworzone z uwzględnieniem zbliżonego wieku oraz etapu rozwoju podopiecznych. Taki podział umożliwi optymalne dostosowanie metod pracy opiekuńczo-wychowawczej, form aktywności oraz tempa wprowadzania nowych umiejętności do indywidualnych potrzeb rozwojowych dzieci. Dzięki temu każde dziecko ma zapewnione poczucie bezpieczeństwa, możliwość nawiązywania relacji z rówieśnikami oraz wsparcie adekwatne do swojego poziomu rozwoju psychofizycznego.

2) Podejście

Budowanie relacji z dzieckiem (5.1.1, 5.1.2)

W naszym żłobku budowane są relacje oparte na zaufaniu, bliskości i poczuciu bezpieczeństwa. Opiekunowie reagują na potrzeby dzieci w sposób empatyczny, spokojny i adekwatny, wykorzystując zarówno komunikację werbalną, jak i niewerbalną – kontakt wzrokowy, gest, ton głosu oraz dotyk wspierający. Takie podejście daje dzieciom poczucie stabilności i przewidywalności, co sprzyja ich rozwojowi emocjonalnemu, społecznemu oraz budowaniu pozytywnego obrazu siebie. W codziennej pracy szczególną uwagę zwraca się na tworzenie atmosfery sprzyjającej otwartej komunikacji i współdziałaniu, w której każde dziecko czuje się zauważone i ważne.

Komunikacja i wspieranie autonomii dziecka (5.1.3)

Dzieci są włączane w rytm dnia poprzez informowanie o planowanych czynnościach, takich jak posiłki, zabawy czy odpoczynek. Zapowiadanie zmian pozwala im lepiej rozumieć otaczającą rzeczywistość oraz buduje poczucie bezpieczeństwa, przewidywalności i sprawczości. Zgodnie z Konwencją o prawach dziecka oraz obowiązującymi standardami opieki, opiekunowie wspierają rozwój samodzielności i autonomii w czynnościach higienicznych i samoobsługowych – takich jak mycie rąk, korzystanie z nocnika, ubieranie się czy spożywanie posiłków. Dzieci zachęcane są do podejmowania prób, doświadczania i uczenia się poprzez działanie, z poszanowaniem ich indywidualnej gotowości i możliwości. Uwzględnia się indywidualne tempo rozwoju, temperament, aktualny stan emocjonalny oraz potrzeby dziecka, a działania opiekuńczo-wychowawcze są elastycznie dostosowywane do konkretnej sytuacji.

Wspieranie rozwoju poprzez zabawę i doświadczenie

W codziennej pracy stosowane są metody wspierające rozwój wszystkich obszarów funkcjonowania dziecka – emocjonalnego, społecznego, poznawczego, ruchowego, językowego i sensorycznego. Wykorzystywane są zabawy manipulacyjne, konstrukcyjne, sensoryczne, muzyczne i plastyczne, które angażują emocje, ciało i wyobraźnię dziecka. Takie działania sprzyjają poznawaniu świata poprzez doświadczenie, rozwijaniu ciekawości poznawczej oraz ekspresji twórczej.

Partnerstwo i współpraca z rodzicami (3.1, 17.1, 17.2, 17.3, 18.1, 18.2, 18.3, 18.4)

Żłobek realizuje zasadę partnerstwa i współpracy z rodzicami (opiekunami prawnymi), traktując rodzinę jako podstawowe środowisko wychowawcze dziecka. Opiekunowie utrzymują z rodzicami otwartą komunikację – wymieniają informacje o dziecku, prowadzą obserwacje i konsultacje, a także włączają rodziców w życie placówki. Taka współpraca sprzyja ciągłości wsparcia rozwojowego między domem a żłobkiem oraz wzmacnia poczucie bezpieczeństwa dzieci. W celu zapewnienia przejrzystości działań związanych ze

współpracą z rodzicami żłobek posiada spisana listę spraw podlegających konsultacjom z rodzicami lub Radą Rodziców, a także listę spraw w których decyzje podejmowane są wspólnie z rodzicami. Zakres konsultacji obejmuje jedynie te obszary, w których opinia rodziców jest istotna dla zapewnienia spójności działań opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnych, jednak nie wpływa na treść dokumentów merytorycznych ani na organizację pracy żłobka. Wspólne podejmowanie decyzji dotyczy wyłącznie zagadnień, które nie ingerują w kwestie organizacyjne, kadrowe ani pedagogiczne, a odnoszą się przede wszystkim do funkcjonowania społeczności żłobkowej i działań integrujących **(17.1)**. W ramach współpracy z rodzicami żłobek umożliwia im udział w życiu placówki poprzez różnorodne formy zaangażowania, takie jak: udział w uroczystościach i wydarzeniach organizowanych dla rodzin, współorganizowanie działań integracyjnych lub akcji społecznych oraz uczestnictwo w pracach Rady Rodziców i spotkaniach o charakterze konsultacyjnym lub edukacyjnym **(17.2)**. Dodatkowo w przestrzeni wspólnej żłobka funkcjonuje tablica informacyjna dla rodziców, na której mogą oni pozostawiać wiadomości skierowane do innych rodziców, związane z życiem społeczności żłobkowej. Tablica ta umożliwia wymianę informacji w sposób uporządkowany i bezpieczny, pod nadzorem placówki. Istnieje również możliwość przekazanie informacji w formie ustnej lub pisemnej przez Panią na grupie oraz w formie pisemnej w mediach społecznościowych żłobka **(17.3)**. Żłobek wspiera rodziców w procesie wychowania i opieki nad dziećmi poprzez udostępnianie im materiałów edukacyjnych dotyczących wychowania bez przemocy oraz ochrony dziecka przed wszelkimi formami krzywdzenia. Materiały te są publikowane i regularnie aktualizowane na stronie internetowej żłobka, profilu placówki w mediach społecznościowych (Facebook), a także na tablicy informacyjnej umieszczonej w przestrzeni wspólnej dla rodziców **(18.1)**. Żłobek udostępnia również na swojej stronie internetowej materiały informacyjne dotyczące Standardów Ochrony Małoletnich (*Polityka ochrony dzieci przed krzywdzeniem*), aby rodzice mieli możliwość zapoznania się z obowiązującymi procedurami bezpieczeństwa i zasadami ochrony dzieci **(18.2)**. W ramach współpracy z rodziną żłobek zapewnia rodzicom możliwość konsultacji i wsparcia w nawiązywaniu kontaktu ze specjalistami spoza placówki – w szczególności poprzez udzielanie informacji o dziecku (na wniosek rodzica) oraz pokierowanie do odpowiednich usług i instytucji wspierających rozwój dziecka, jeśli pojawi się taka potrzeba **(18.3)**. Dodatkowo żłobek udostępnia rodzicom różnorodne materiały edukacyjne dotyczące rozwoju dzieci w wieku do lat 3, obejmujące m.in. zagadnienia związane z rozwojem emocjonalnym, społecznym, językowym, ruchowym, sensorycznym i poznawczym. Materiały te są dostępne w różnych formach – na stronie internetowej, profilu Facebook, biblioteczki z ulotkami oraz na tablicy informacyjnej – co umożliwia rodzicom swobodny dostęp do aktualnych treści oraz wspiera spójność oddziaływań wychowawczych między domem a żłobkiem **(18.4)**. Ponadto Żłobek określa prawa i obowiązki rodziców wobec instytucji, stanowiące integralną część Regulaminu Organizacyjnego **(3.1)**.

Dokument precyzuje m.in.:

- prawo rodziców do informacji o dziecku,
 - prawo do współdecydowania o sprawach dotyczących jego pobytu w żłobku,
 - prawo do uczestnictwa w życiu placówki,
- oraz obowiązki, takie jak:
- przekazywanie aktualnych informacji o stanie zdrowia dziecka i jego potrzebach,
 - przestrzeganie zasad bezpieczeństwa i harmonogramu pracy żłobka.

Plan opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjny podlega konsultacjom z rodzicami w zakresie przekazywania informacji o jego głównych założeniach oraz sposobach realizacji działań opiekuńczych i wychowawczych. Konsultacje te mają na celu zapewnienie spójności działań

żłobka i rodziny oraz możliwość zgłaszania potrzeb dotyczących funkcjonowania dziecka (16.7)

Poznanie dziecka (3.2)

Informacje o potrzebach, preferencjach, nawykach i umiejętnościach dziecka zbierane są poprzez „Ankiety informacyjną o dziecku”, wypełnianą przez rodziców w okresie adaptacji. Formularz ten wspiera poznanie dziecka i umożliwia dostosowanie opieki do jego indywidualnych potrzeb i możliwości rozwojowych. Dane zawarte w ankiecie pozwalają opiekunom lepiej zrozumieć rytm dnia dziecka, jego sposób reagowania na emocje, upodobania, nawyki żywieniowe oraz styl komunikacji.

Bieżąca komunikacja z rodzicami (3.3)

Komunikacja z rodzicami opiera się na:

- codziennym kontakcie podczas przyprowadzania i odbierania dzieci,
- rozmowach indywidualnych i konsultacjach,
- spotkaniach grupowych,
- tablicy informacyjnej,
- kontaktach elektronicznych (e-mail żłobka).

Wymiana informacji odbywa się w sposób rzetelny, poufny i z poszanowaniem prywatności dziecka oraz rodziny. Celem jest wspólne ustalanie kierunków wsparcia i utrzymanie spójności działań wychowawczych.

Wymiana opinii i ewaluacja (3.4, 16.4, 16.5, 16.6)

W żłobku funkcjonuje skrzynka uwag, wniosków i skarg, umożliwiająca rodzicom wyrażanie opinii i sugestii dotyczących funkcjonowania placówki. Rodzice mogą również składać uwagi i propozycje drogą elektroniczną – na oficjalny adres e-mail żłobka. Raz w roku przeprowadzana jest anonimowa ankieta satysfakcji rodziców, której celem jest poznanie opinii na temat jakości opieki, komunikacji i organizacji pracy. Analizą wyników zajmuje się dyrektor, który przedstawia podsumowanie podczas zebrania organizacyjnego z rodzicami. Wnioski z ankiety służą doskonaleniu pracy placówki.

Organizacja przestrzeni (4.2, 4.4, 14.2)

Przestrzeń żłobka jest organizowana tak, aby sprzyjała bezpieczeństwu, samodzielności i autonomii dziecka. Środowisko opiekuńczo-wychowawcze umożliwia dzieciom swobodne eksplorowanie otoczenia, podejmowanie decyzji i rozwijanie poczucia sprawstwa. W każdej sali znajduje się lista działań personelu wspierających rozwój autonomii oraz samodzielności dzieci, opracowana na podstawie obowiązujących standardów. Lista ta stanowi praktyczne odniesienie w codziennej pracy opiekunów i zapewnia spójność oddziaływań wychowawczych.

Przestrzeń przyjazna dzieciom (14.2.1, 14.2.2, 14.2.3)

Pojemniki z zabawkami i materiałami są oznakowane symbolami, kolorami lub ilustracjami, co ułatwia dzieciom samodzielne porządkowanie przestrzeni. Zabawki rozmieszczone są na wysokości dostępnej dla dzieci, wspierając ich samodzielność i decyzyjność. Każde dziecko ma indywidualne, oznakowane miejsce na rzeczy osobiste (ubrania, prace plastyczne, ulubione przedmioty).

Naturalne materiały i estetyka przestrzeni (14.5, 2.10)

W żłobku stosowane są naturalne materiały i przedmioty codziennego użytku: drewno, kamienie, szyszki, muszle, tkaniny, naczynia czy pudełka. Materiały te rozwijają zmysły, wyobraźnię i kreatywność dzieci, ucząc uważnego i bezpiecznego obchodzenia się z otoczeniem. Przestrzeń żłobka jest estetyczna, funkcjonalna i przyjazna sensorycznie,

z wydzielonymi strefami aktywności: zabawy, odpoczynku, posiłków, działań plastycznych i ruchowych.

Warunki odpoczynku (4.1, 2.6)

Dzieci mają zapewnione warunki do odpoczynku w dwóch formach:

- sen lub relaks w wydzielonej części sali (leżaki, materace),
- cicha aktywność – spokojna zabawa, słuchanie muzyki, oglądanie książeczek, układanie klocków czy przytulanie się z ulubioną zabawką.

Swoboda ruchu (2.5)

Aranżacja przestrzeni zapewnia dzieciom możliwość swobodnego poruszania się i wyboru aktywności zgodnie z ich potrzebami rozwojowymi.

Wsparcie dzieci o specjalnych potrzebach (13.4)

W przypadku dzieci o specjalnych potrzebach Miejski Żłobek Integracyjny w Stalowej Woli, we współpracy z rodzicami, opracowuje indywidualny program pobytu, uwzględniający możliwości i potrzeby dziecka.

Informowanie rodziców o realizacji planu (16.1, 16.2, 16.3)

Rodzice są informowani o realizacji planu opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnego podczas zebrania organizacyjnego oraz za pośrednictwem oficjalnej strony internetowej żłobka. Spotkania grupowe z rodzicami organizowane są co najmniej raz w roku lub w miarę pojawiających się potrzeb. Informacja o spotkaniach (grupowych i indywidualnych) przekazywana jest z co najmniej dwutygodniowym wyprzedzeniem, aby rodzice mogli zaplanować udział.

3) Wyżywienie

Placówka dysponuje własną kuchnią, w której codziennie przygotowywane są świeże, zdrowe i zbilansowane posiłki, zgodne z obowiązującymi normami żywieniowymi dla dzieci w wieku do lat 3. Jadłospisy opracowywane są w oparciu o aktualne zalecenia Instytutu Żywności i Żywienia im. prof. dra med. Aleksandra Szczygła w Warszawie, z uwzględnieniem zasad racjonalnego żywienia i wartości odżywczych odpowiednich do wieku, potrzeb i aktywności dzieci.

Posiłki są urozmaicone, estetycznie podawane i dostosowane do możliwości rozwojowych dziecka – zarówno pod względem konsystencji, jak i wielkości porcji. W menu znajdują się potrawy przygotowywane ze świeżych produktów, z ograniczeniem soli, cukru i tłuszczów nasyconych.

W przypadku dzieci z indywidualnymi potrzebami żywieniowymi (np. alergie pokarmowe, nietolerancje, preferencje kulturowe lub religijne) istnieje możliwość dostosowania diety do zaleceń lekarza lub rodziców, co pozwala zapewnić każdemu dziecku pełne bezpieczeństwo i komfort podczas spożywania posiłków.

4. Warunki lokalowe, przestrzeń i zasoby (1.2.1)

1) Budynek i technologia

- Obiekt wybudowany w technologii tradycyjnej – jako parterowa bryła z płaskim dachem z 5 świetlikami doświetlającymi ciągi komunikacyjne i szatnię
- We wszystkich głównych pomieszczeniach żłobka znajduje się wentylacja mechaniczna i klimatyzacja

- Budynek został zaprojektowany jako instytucja bez barier architektonicznych, dostępna dla osób z różnymi potrzebami (wózki, ograniczenia ruchowe); przy wejściu na teren żłobka i do budynku znajdują się podjazdy, poręcze
- W każdej sali dzieci jest bezpośrednio wyjście na teren ogrodu żłobka
- Żłobek objęty jest monitoringiem zewnętrznym

2) Sale i pomieszczenia specjalistyczne

- Przestronne, jasne sale dostosowane do wieku dzieci
- Wydzielone i wyciszone sale do leżakowania
- Pokój do karmienia piersią
- Gabinet pielęgniarki
- Gabinet logopedy i gabinet psychologa
- Sala wielofunkcyjna/sala gimnastyczna
- Otoczenie budynku: zieleń oraz plac zabaw

5. Lokalizacja i dostępność (1.2.1)

- Położenie pomiędzy dwoma głównymi ciągami komunikacyjnymi miasta, przy ul. Poniatowskiego 55A, co zapewnia dogodny dojazd
- Żłobek posiada własny, wygodny parking z wydzielonymi miejscami dla osób niepełnosprawnych
- Budynek żłobka znajduje się w bliskim sąsiedztwie innych placówek opiekuńczo-wychowawczych (szkoła, przedszkole) co znacznie ułatwia życie mieszkańcom naszego miasta

1. Cele ogólne

- 1) **Zapewnienie dzieciom opieki, bezpieczeństwa emocjonalnego i fizycznego w warunkach zbliżonych do domowych**, przy równoczesnym poszanowaniu ich praw i godności, zapewniając relacje oparte na szacunku i partnerstwie.
- 2) **Wspieranie wszechstronnego rozwoju dziecka** — emocjonalnego, społecznego, poznawczego, ruchowego, artystyczno-twórczego — przez świadome, celowe działania opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjne, z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb i rytmu rozwojowego.
- 3) **Wdrażanie dzieci do samodzielności, współpracy i odpowiedzialności za siebie oraz otoczenie**, z poszanowaniem ich prawa do autonomii i uczestnictwa w codziennych czynnościach (w miarę możliwości).
- 4) **Rozwijanie umiejętności komunikacji, wyrażania emocji i potrzeb**, w atmosferze akceptacji i wsparcia, z uwzględnieniem prawa dziecka do bycia wysłuchanym i zrozumianym.
- 5) **Kształtowanie postaw prospołecznych, patriotycznych, proekologicznych i zdrowotnych**, poprzez codzienne działania, małe rytuały, wzorce i świadomość wartości społecznych i przyrodniczych.

2. Cele szczegółowe

1) Rozwój emocjonalny

- Kształtowanie poczucia bezpieczeństwa i zaufania do dorosłych.
- Uczenie rozpoznawania i nazywania emocji (radość, smutek, złość, strach).
- Wdrażanie do samoregulacji emocji poprzez zabawę, rozmowę i wsparcie dorosłego.
- Rozwijanie empatii wobec rówieśników, zwierząt i otoczenia.
- Umożliwianie wyrażania emocji w sposób akceptowany społecznie (słowem, gestem, mimiką).
- Wzmacnianie poczucia własnej wartości poprzez pochwałę, docenienie i wspólne przeżywanie sukcesów.
- Wspieranie odporności emocjonalnej w nowych lub trudnych sytuacjach (np. rozstanie z rodzicem, zmiana opiekuna).
- Budowanie własnej tożsamości i odrębności.

2) Rozwój społeczny

- Kształtowanie rozumienia bycia odrębną jednostką.
- Budowanie poczucia pewności siebie.
- Wdrażanie do współdziałania w zabawie i codziennych czynnościach.
- Kształtowanie postawy szacunku wobec innych – dzieci, dorosłych, osób starszych, niepełnosprawnych.
- Rozwijanie umiejętności dzielenia się, czekania na swoją kolej, proszenia o pomoc.
- Uczenie podstawowych zasad funkcjonowania w grupie (umowy grupowe, wspólne zabawy).
- Kształtowanie poczucia przynależności do grupy żłobkowej i wspólnoty lokalnej.

- Uczenie odpowiedzialności za własne zachowanie i przestrzegania zasad bezpieczeństwa.
- Budowanie pozytywnych relacji z rówieśnikami i dorosłymi poprzez wspólne działania.

3) Rozwój poznawczy

- Rozwijanie ciekawości poznawczej i zainteresowania otaczającym światem.
- Doskonalenie spostrzegawczości, pamięci i koncentracji uwagi poprzez gry i zabawy dydaktyczne.
- Rozwijanie umiejętności klasyfikowania, porównywania, dopasowywania i segregowania przedmiotów.
- Zapoznanie z podstawowymi pojęciami dotyczącymi pór roku, zwierząt, zawodów, zjawisk przyrodniczych.
- Kształtowanie umiejętności rozwiązywania prostych problemów w codziennych sytuacjach.
- Wdrażanie do samodzielnego odkrywania właściwości przedmiotów (kształt, kolor, faktura, ciężar).
- Wzbogacanie doświadczeń dziecka poprzez eksperymenty i obserwacje przyrodnicze.

4) Rozwój językowy

- Wzbogacanie słownictwa biernego i czynnego w codziennych sytuacjach.
- Rozwijanie umiejętności komunikowania się z dorosłymi i rówieśnikami.
- Zachęcanie do słuchania i rozumienia krótkich opowiadań, wierszyków i poleceń.
- Ćwiczenie prawidłowej wymowy poprzez rymowanki, piosenki i zabawy logopedyczne.
- Rozwijanie umiejętności wypowiadania się na temat własnych przeżyć i spostrzeżeń.
- Wdrażanie do kulturalnych form komunikacji („proszę”, „dziękuję”, „przepraszam”).
- Kształtowanie zainteresowania książką i czytaniem poprzez codzienny kontakt z literaturą dziecięcą.

5) Rozwój ruchowy

- Rozwijanie motoryki dużej poprzez codzienne zabawy ruchowe, taneczne i gimnastyczne.
- Doskonalenie koordynacji wzrokowo-ruchowej w czasie manipulowania zabawkami i materiałami.
- Wdrażanie do utrzymywania prawidłowej postawy ciała.
- Rozwijanie motoryki małej poprzez czynności samoobsługowe i manualne (lepienie, nawlekanie, rysowanie).
- Ćwiczenie równowagi, zręczności i orientacji w przestrzeni.
- Kształtowanie nawyków dbałości o zdrowie i bezpieczeństwo podczas aktywności fizycznej.
- Wyrabianie wytrwałości i radości z podejmowania ruchu.

6) Rozwój artystyczny

- Rozwijanie wrażliwości estetycznej poprzez kontakt ze sztuką (muzyka, plastyka, teatrzyk).
- Kształtowanie umiejętności wyrażania uczuć i przeżyć w formie plastycznej i muzycznej.
- Wdrażanie do wykorzystywania różnych technik plastycznych (malowanie, wydzieranie, wyklejanie, lepienie).

- Zachęcanie do uczestnictwa w prostych formach muzycznych (śpiew, taniec, rytmizacja).
- Rozwijanie słuchu muzycznego i poczucia rytmu poprzez zabawy ruchowo–muzyczne.
- Uczenie dostrzegania piękna w przyrodzie i otoczeniu.

7) **Rozwój twórczy**

- Stymulowanie spontaniczności i wyobraźni w zabawie.
- Wspieranie dzieci w poszukiwaniu własnych sposobów działania i rozwiązywania problemów.
- Zachęcanie do eksperymentowania z materiałami, dźwiękami, kolorami, ruchem.
- Rozwijanie inicjatywy i pomysłowości w zabawach tematycznych i konstrukcyjnych.
- Kształtowanie otwartości na nowe doświadczenia i aktywności.
- Budowanie wiary we własne możliwości twórcze poprzez pozytywne wzmacnianie.

III. METODY PRACY Z DZIEĆMI (1.1.2)

Metody pracy stosowane w żłobku mają na celu **całościowe wspieranie rozwoju dziecka** – emocjonalnego, społecznego, poznawczego, ruchowego, językowego i twórczego – w atmosferze **bezpieczeństwa, akceptacji i partnerstwa**. Zgodnie z obowiązującymi standardami, opiekun powinien organizować sytuacje edukacyjne poprzez zabawę, obserwację, wspólne odkrywanie i dialog.

1. **Metody czynne (aktywne uczestnictwo dziecka)**

Metody te sprzyjają doświadczaniu, eksperymentowaniu i samodzielnemu działaniu dziecka zgodnie z jego naturalną potrzebą aktywności.

Przykłady metod czynnych:

- Zabawy tematyczne („dom”, „sklep”, „na spacerze”, „w kuchni”) – rozwój społeczny i językowy.
- Zabawy manipulacyjne i konstrukcyjne – klocki, układanki, pudełka sensoryczne, woda, piasek.
- Zabawy badawcze i eksperymenty sensoryczne – odkrywanie faktur, smaków, zapachów, dźwięków.
- Zabawy ruchowe i muzyczno-ruchowe – reagowanie na rytm, taniec, tor przeszkód, gimnastyka.
- Codzienne czynności samoobsługowe (jedzenie, ubieranie, higiena) – jako okazje edukacyjne, nie tylko rutynowe działania.

2. **Metody słowne (komunikacja i rozwój języka)**

Metody te służą budowaniu więzi emocjonalnej, rozwijaniu języka, myślenia i wyobraźni oraz wspieraniu rozwoju emocjonalno-społecznego.

Przykłady metod:

- Rozmowa kierowana i swobodna – codzienna komunikacja podczas zabaw, posiłków, przewijania.

- Czytanie bajek, wierszyków, rymowanek – rozwój mowy, słuchu fonematycznego i koncentracji.
 - Bajkoterapia – czytanie i omawianie opowiadań wspierających emocjonalny rozwój dziecka.
 - Zabawy słowne – powtarzanie dźwięków, rymów, wyliczanek, zabawy logorytmiczne.
 - Komentowanie działań dziecka przez dorosłego – wspieranie rozumienia języka i budowanie poczucia bezpieczeństwa („Widzę, że chcesz podać lalce kubek”).
- 3. Metody oglądowe (doświadczenie i obserwacja)**
- Oparte na bezpośrednim poznawaniu świata przez zmysły – fundamentalne dla rozwoju dzieci do lat 3.
- Przykłady metod:
- Pokaz i obserwacja – oglądanie zwierząt, roślin, zjawisk pogodowych, przedmiotów codziennego użytku.
 - Spacer, wycieczka, zajęcia w ogrodzie – obserwacja przyrody, ruch, doświadczenie przestrzeni.
 - Pokaz czynności dorosłego – np. jak posprzątać zabawki, umyć ręce, założyć kurtkę.
 - Kąciki tematyczne – np. „kuchnia”, „warsztat”, „kącik przyrodniczy”.
 - Oglądanie ilustracji, zdjęć, krótkich filmów – rozwijanie słownictwa i wyobraźni.
- 4. Metody ekspresyjne (wyrażanie siebie i emocji)**
- Pozwalają dziecku ekspresyjnie wyrażać emocje, przeżycia i pomysły poprzez różnorodne formy artystyczne.
- Przykłady metod:
- Zabawy plastyczne – malowanie palcami, stemplowanie, lepienie, wydzieranie, wyklejanie.
 - Zabawy muzyczne – śpiewanie prostych piosenek, gra na instrumentach, rytmizacja.
 - Zabawy taneczne – spontaniczne ruchy do muzyki, taniec z rekwizytami (szarfy, chusty).
 - Zabawy teatralne i dramowe – naśladowanie zwierząt, postaci, emocji.
 - Tworzenie prac plastycznych na podstawie opowiadań i bajek.
- 5. Metody wspierające rozwój społeczno-emocjonalny**
- Metody oparte na relacji, empatii i uważnej obecności dorosłego, zgodnie z zasadą „bliskości i zrozumienia”.
- Przykłady metod:
- Modelowanie zachowań – dorosły daje przykład współpracy, empatii, kultury osobistej.
 - Zachęcanie i pochwała – pozytywne wzmocnienie i budowanie poczucia własnej wartości.
 - Uważne towarzyszenie – opiekun reaguje na sygnały dziecka, wspiera emocje zamiast je oceniać.
 - Metoda „bliskości fizycznej i emocjonalnej” – dotyk, przytulenie, ciepły ton głosu, kontakt wzrokowy.
 - Budowanie rytuałów – przewidywalne pory dnia, przywitania, pożegnania, wspólne śpiewanie.
- 6. Metody relaksacyjne i wyciszające**
- Pomagają dzieciom regulować emocje, odpocząć po aktywności i odnaleźć spokój.
- Przykłady metod:

- Ciche słuchanie muzyki relaksacyjnej lub odgłosów natury.
- Proste ćwiczenia oddechowe i rozciągające – w formie zabawy („nadmuchujemy balonik”).
- Czytanie bajek relaksacyjnych i bajek terapeutycznych.
- Masażyki, zabawy dotykowe („Idzie myszka po brzuszku”).
- Zabawy wyciszające z pięczkami, chustą, światłem.

7. Metody współpracy z rodzicami

Rodzice są pierwszymi wychowawcami dziecka – ich udział w życiu żłobka jest kluczowy.

Przykłady metod:

- Rozmowy indywidualne i konsultacje – wymiana informacji o potrzebach dziecka.
- Zajęcia otwarte, warsztaty rodzinne, wspólne święta i konkursy, udział w akcjach prospołecznych
- Włączenie rodziców w proces adaptacji i tworzenie wspólnych zasad opieki.
- Karty obserwacji rozwoju dziecka udostępniane rodzicom.

<p>Wskazówki metodyczne sprzyjające rozwojowi u dzieci poczucia przynależności do grupy oraz zainteresowania innymi (6.1)</p>	<p>ROZWIJANIE POCZUCIA PRZYNALEŻNOŚCI DO GRUPY ORAZ ZAINTERESOWANIE INNYMI POPRZEZ:</p> <ul style="list-style-type: none"> — aranżowanie przestrzeni w sposób sprzyjający interakcji i obserwacji rówieśników – poprzez podział sali na kilka funkcjonalnych stref wyposażonych w zróżnicowane zabawki i materiały; — umożliwienie dzieciom widzenia, tego co robią inne osoby, naśladowania ich działań, podejmowania wspólnych aktywności lub samodzielnego dołączania do zabawy; — kultywowanie rytuałów codzienności, które budują poczucie wspólnoty i przewidywalności dnia, m.in.: <ul style="list-style-type: none"> • wspólne powitanie i pożegnanie z wykorzystaniem piosenki, gestu lub zabawy integrującej, • wspólna realizacja stałego planu dnia, który zawiera powtarzające się elementy aktywności (np. poranne kręgi, zabawy ruchowe, wspólne sprzątanie po zabawie). Rytuały te pomagają dzieciom rozumieć strukturę dnia, wzmacniają poczucie bezpieczeństwa i przynależności; — włączanie dzieci w tworzenie i dekorowanie przestrzeni sali, np. poprzez wspólne wieszanie prac plastycznych, przygotowywanie ozdób sezonowych, wybór miejsca na kąciki tematyczne. Udział w takich działaniach wzmacnia identyfikację dziecka z grupą i przestrzenią, w której przebywa; — modelowanie pozytywnych interakcji społecznych przez personel – poprzez wspólne uczestnictwo w zabawach z dziećmi, demonstrowanie współpracy, empatii i pomocy wobec innych (dorosły staje się wzorem komunikacji, dzielenia się, czekania na swoją kolej i rozwiązywania drobnych konfliktów w sposób spokojny i wspierający); — wykorzystywanie wiedzy o indywidualnych cechach dzieci – temperamencie, potrzebach emocjonalnych, stylu zabawy i zainteresowaniach – w celu angażowania ich we wspólne aktywności; — dobór zabawek i form działań umożliwiający dzieciom współdziałanie, wymianę pomysłów i kontakt emocjonalny; — wspieranie relacji rówieśniczych – organizowanie zabaw integrujących, takich jak: zabawy w parze lub w małych grupach, wspólne budowanie, tańce w kole, zabawy z chustą animacyjną, wspólne śpiewanie czy ruchowe gry zespołowe; — zachęcanie dzieci do komunikowania się i okazywania emocji w kontaktach z innymi – nazywanie uczuć, rozmowę o tym, co dziecko czuje lub co zrobiło wspólnie z innymi („Zobacz, jak razem z Kubusiem zbudowaliście wieżę”).
<p>Zadania personelu wspierające współpracę i komunikację w grupie (6.3)</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Organizacja przestrzeni i codziennego rytmu dnia poprzez tworzenie kącików do wspólnej zabawy i współdziałania; zapewnienie dzieciom możliwości wyboru zabawy i partnera; stwarzanie sytuacji wymagających współpracy (np. wspólne porządkowanie, nakrywanie do stołu). Przestrzeń sprzyja kontaktom i współdziałaniu: małe stoliki, wspólne dywaniki, dostępność zabawek i materiałów dla kilku dzieci jednocześnie. — Modelowanie właściwej komunikacji: używanie przez opiekuna spokojnego, zrozumiałego języka; pokazywanie, jak słuuchać innych i jak mówić o swoich uczuciach;

reagowanie spokojnie na konflikty – tłumaczenie, nazywanie emocji. Opiekun jest wzorem komunikacji: używa komunikatów typu „ja”, unika oceniania, zachęca do rozmowy.

- Wspieranie komunikacji między dziećmi poprzez: zachęcanie dzieci o zwracania się do siebie po imieniu; włączenie dzieci w krótkie rozmowy, wspólne śpiewania, opowiadanie; pomoc w wyrażaniu potrzeb słowami („powiedz: ja też chcę klocki”). Opiekun pośredniczy w kontaktach, pomagając dzieciom uczyć się mówić i słuchać.
- Wspólne zabawy rozwijające współpracę: organizowanie zabaw wymagających wspólnego działania (turlanie piłki, budowanie wieży z klocków, wspólne taneczne zabawy); włączanie dzieci w proste zadania grupowe. Zabawy prowadzone w małych grupkach, z możliwością powtarzania i doświadczania wspólnego sukcesu.
- Rozwiązywanie konfliktów i sytuacji trudnych poprzez: pomoc w rozwiązywaniu sporów poprzez rozmowę i wskazanie alternatyw; zachęcanie do wyrażania emocji i potrzeb słowami zamiast gestami; pokazywanie sposobów naprawienia relacji („powiedz przepraszam”, „zapropnuj wspólną zabawę”). Opiekun reaguje spokojnie, z empatią, bez oceniania. Konflikty traktuje jako okazję do nauki społecznych zachowań.
- Wzmacnianie pozytywnych zachowań poprzez: chwalenie dzieci za współdziałanie, dzielenie się i pomoc kolegom; podkreślanie pozytywnych przykładów współpracy („Zobaczcie, jak pięknie razem budujecie!”). Wzmocnienie pozytywne – pochwała, uśmiech, przytulenie, wspólne cieszenie się efektem.
- Budowanie poczucia wspólnoty grupowej poprzez wprowadzanie rytuałów grupowych (np. wspólne powitanie dnia, piosenka na rozpoczęcie i zakończenie zajęć); wspólne celebrowanie sukcesów dzieci; tworzenie atmosfery akceptacji i wzajemnego szacunku.

Wskazówki metodyczne dla personelu sprzyjające poznawaniu i doświadczaniu świata przez dzieci (7.1, 2.10, 2.11)

ORGANIZACJA ŚRODOWISKA EDUKACYJNEGO POPRZEZ

- umożliwienie dzieciom zabawy w kąciakach tematycznych dostosowanych do wieku dzieci oraz ich potrzeb (14.1);
- zapewnienie dzieciom dostępu do bezpiecznych, różnorodnych materiałów i przedmiotów codziennego użytku, które mogą samodzielnie badać, porównywać i eksplorować;
- dostosowanie czasu trwania zabaw do możliwości dzieci;
- aranżowanie przestrzeni w sposób sprzyjający obserwowaniu zjawisk i zmian w otoczeniu;
- udostępnianie materiałów o zróżnicowanych kształtach, kolorach, fakturach, ciężarze, zapachu – umożliwiających wielozmysłowe poznawanie świata;
- włączanie do codziennej organizacji dnia doświadczeń przyrodniczych – spacer, obserwacje pogody, zabawy na świeżym powietrzu;
- unikanie nadmiaru gotowych zabawek – preferowanie przedmiotów otwartego zastosowania, które pobudzają eksperymentowanie.

ROLA OPIEKUNA W PROCESIE POZNAWCZYM

- bycie uważnym towarzyszem dziecka w procesie odkrywania – nie instruowanie, lecz wspieranie jego aktywności poprzez obserwację, pytania i komentarz;
- zachęcanie do samodzielnych prób i eksperymentów – umożliwianie dziecku popełniania błędów i uczenia się przez doświadczanie;
- wzmacnianie poczucia sprawstwa – podkreślanie efektów działań dziecka („to ty nałataś wodę, dlatego pływają kacuszki”);
- unikanie zbyt szybkiego podawania odpowiedzi – stymulowanie dzieci do poszukiwania rozwiązań („jak myślisz, dlaczego...?”);

	<ul style="list-style-type: none"> — dbanie o bezpieczeństwo fizyczne i emocjonalne podczas eksploracji, przy jednoczesnym pozostawianiu przestrzeni na samodzielność i odkrywanie.
Wskazówki metodyczne wspierające myślenie przyczynowo – skutkowe (7.2.1)	ROZWIJANIE MYŚLENIA PRZYCZYNOWO-SKUTKOWEGO <ul style="list-style-type: none"> — zachęcanie dzieci do samodzielnego eksperymentowania i odkrywania zależności – np. „co się stanie, gdy wlejesz wodę do kubka?”, „co się wydarzy, jeśli potrząsniesz pudełkiem z ryżem?”, opisywanie tego co robi dziecko, co się dzieje z badanymi przez nie materiałami; — umożliwianie doświadczania skutków własnych działań – przesuwania, mieszania, łączenia, upuszczania, przelewania, otwierania i zamykania; — komentowanie z dzieckiem zaobserwowanych zmian i zjawisk, np. „piasek jest mokry, bo polałaś go wodą”, „kiedy potrząsniesz butelką, kuleczki się ruszają”; — stwarzanie sytuacji, w których dziecko może porównywać (większy–mniejszy, cięższy–lżejszy, ciepły–zimny) i dostrzegać różnice i podobieństwa; — wprowadzanie pojęć określających przyczyny i skutki działań („bo”, „dlatego że”, „potem”) w prostych rozmowach z dzieckiem.
Wskazówki metodyczne wspierające nabywanie umiejętności obserwacji i doświadczania otaczającego świata (7.2.2, 2.10, 2.11)	ROZWIJANIE UMIEJĘTNOŚCI OBSERWACJI I DOŚWIADCZANIA ŚWIATA <ul style="list-style-type: none"> — kierowanie uwagi dzieci na szczegóły i zmiany zachodzące w otoczeniu: „zobacz, liście spadają z drzewa”, „śnieg się topi”, „balonik się powiększył”; — wykorzystywanie spacerów i wycieczek jako okazji do obserwacji przyrody, ruchu ulicznego, pracy ludzi, zjawisk pogodowych; — organizowanie zabaw w porównywanie i klasyfikowanie – np. segregowanie klocków według koloru, kształtu, wielkości; — prowadzenie prostych doświadczeń sensorycznych – np. mieszanie kolorów, obserwacja roztapiania lodu, wrzucanie przedmiotów do wody i obserwacja, co tonie, a co pływa; <p>wykorzystywanie luster, lup, przezroczystych pojemników i prostych narzędzi obserwacyjnych, które zachęcają do skupienia uwagi i zadawania pytań.</p>
Wskazówki metodyczne wspierające nabywanie umiejętności używania określeń dla cech przedmiotu (7.2.3)	ROZWIJANIE UMIEJĘTNOŚCI UŻYWANIA OKREŚLEŃ OPISUJĄCYCH CECHY PRZEDMIOTÓW I ZJAWISK <ul style="list-style-type: none"> — stosowanie bogatego, opisowego języka w codziennych rozmowach z dziećmi: „piłka jest okrągła i gładka”, „jabłko pachnie słodko”, „kubek jest cięższy od tyżki”; — zachęcanie dzieci do nazywania i porównywania przedmiotów z wykorzystaniem prostych przymiotników (np. duży, mały, twardy, miękki, czerwony, zimny); — włączanie w zabawy językowe i sensoryczne określeń dotyczących barwy, kształtu, faktury i zapachu; — komentowanie działań dziecka, by wzbogacać jego słownik i rozumienie pojęć: „włożyłaś do wody gąbkę – zrobiła się mokra i ciężka”, „ta kostka lodu jest zimna i śliska”; — wprowadzanie nowych słów w sposób naturalny – poprzez powtarzanie i odnoszenie ich do konkretnego doświadczenia dziecka.
Wskazówki metodyczne wspierające nabywanie umiejętności używania	WSPIERANIE UŻYWANIA OKREŚLEŃ PRZESTRZENNYCH <ul style="list-style-type: none"> — tworzenie codziennych sytuacji, w których dziecko może doświadczyć położenia przedmiotów w przestrzeni – np. chowanie zabawek „pod”, „na”, „za”, „obok”, „w środku”;

<p>określeń przestrzennych (7.2.4)</p>	<ul style="list-style-type: none"> — wprowadzanie określeń przestrzennych w sposób naturalny, poprzez komentowanie działań dziecka: „Książka leży na stole”, „Miś schował się pod kocem”, „Stań obok mnie”; — zachęcanie do wykonywania prostych poleceń ruchowych związanych z kierunkiem i położeniem: „Połóż piłkę pod krzesłem”, „Włóż klocek do pudełka”, „Stań za mną”, „Podaj lalce kubek, który jest na półce”; — stosowanie zabaw językowo-ruchowych, które pomagają dzieciom rozumieć i używać określeń przestrzennych, np.: „Idź po śladzie” (na dywanie lub w Sali), „Kto stoi za mną?”, „Gdzie ukrył się miś?”, „Wysoko–nisko”, „Blisko–daleko”, „W prawo–w lewo”; — wykorzystywanie pacynek, lalek, figurek i klocków do tworzenia prostych scenek obrazujących relacje przestrzenne („miś siedzi na krześle, lalka pod stołem”); — utrwalanie pojęć przestrzennych poprzez ilustracje, książeczki i zabawy z planszami, w których dziecko wskazuje położenie przedmiotów („Gdzie jest kotek? Na dachu czy pod stołem?”); — wprowadzanie pojęć kierunkowych w ruchu – zabawy muzyczno-ruchowe: „podskocz w górę”, „ukłoń się w dół”, „zrób krok w bok”, „zrób kółeczko w prawo”; — zachęcanie dzieci do samodzielnego używania pojęć przestrzennych poprzez pytania otwarte: „Gdzie położyłeś klocek?”, „Kto stoi obok ciebie?”, „Co jest za tobą?”.
<p>Wskazówki metodyczne dla personelu wspierające u dzieci rozwój gotowości i umiejętności porozumiewania się (8.1)</p>	<p>WSPIERANIE ROZWOJU GOTOWOŚCI I UMIEJĘTNOŚCI DO POROZUMIEWANIA SIĘ UWZGLĘDNIAJĄC</p> <p>1) mówienie do dzieci (8.1.1)</p> <ul style="list-style-type: none"> — zapewnienie dziecku kontaktu z językiem poprzez częste i naturalne mówienie w codziennych sytuacjach – podczas zabawy, posiłku, przewijania czy spaceru; — używanie spokojnego, wyraźnego tonu głosu, prostych zdań i słów adekwatnych do wieku dziecka; — nazywanie czynności, przedmiotów i emocji dziecka w czasie rzeczywistym – np. „Nakładasz buciki”, „Widzisz dużego psa”, „Jesteś zadowolony, bo udało się zbudować wieżę”; — stosowanie komunikatów pozytywnych i opisowych, zamiast ocen i poleceń („Widzę, że próbujesz”, zamiast „Nie tak!”); — mówienie do dziecka z poziomu jego wzroku – utrzymywanie kontaktu wzrokowego, pochylanie się, by budować poczucie bezpieczeństwa i uważności; — włączanie do mowy elementów rytmicznych i melodycznych (piosenki, wierszyki, rymowanki) sprzyjających rozwojowi językowemu; — dostosowywanie tempa i ilości komunikatów do możliwości percepcyjnych dziecka, pozostawianie czasu na reakcję i odpowiedź; <p>2) aktywne słuchanie dzieci (8.1.2)</p> <ul style="list-style-type: none"> — utrzymywanie uważności na komunikaty werbalne i niewerbalne dziecka – gest, mimikę, ton głosu, ruch; — dawanie dziecku poczucia, że jest słuchane – zatrzymanie się, spojrzenie, przytaknięcie, powtórzenie jego słów lub reakcji; — odpowiadanie na próby komunikacji – również te nie w pełni zrozumiałe, poprzez rozwijanie wypowiedzi dziecka („Tak, to jest piłka! Czerwona piłka!”); — stosowanie pytania otwartego i zachęcającego („Co widzisz?”, „Jak myślisz?”) zamiast zamkniętego („To jest kotek, prawda?”); — unikanie przerywania lub poprawiania dziecka w sposób oceniający – wzmacnianie jego pewności w komunikowaniu się; — okazywanie emocjonalnego wsparcia poprzez empatyczne reakcje słowne i pozawerbalne („Rozumiem, że jesteś smutny, bo klocek spadł”);

- wzmocnianie komunikacji gestem, mimiką, dotykiem i intonacją – tak, by dziecko czuło, że jego komunikaty są ważne i rozumiane;
- 3) **wzbogacanie słownictwa dzieci (8.1.3)**
 - codzienne wprowadzanie nowych słów w naturalnym kontekście sytuacyjnym, np. podczas zabawy, spaceru czy posiłku;
 - powtarzanie i utrwalanie nowych wyrazów w różnych sytuacjach, z użyciem realnych przedmiotów i czynności;
 - zachęcanie dzieci do powtarzania słów, dźwięków, rymów, nazw i zwrotów – poprzez zabawy słowne, piosenki i rymowanki;
 - rozszerzanie wypowiedzi dziecka o nowe słowa i konstrukcje („Tak, to auto. Duże, czerwone auto jedzie po drodze”);
 - wprowadzanie określeń dotyczących cech, położenia i relacji między przedmiotami (np. duży–mały, obok–na–pod, mokry–suchy);
 - wykorzystywanie książek obrazkowych, ilustracji i opowiadań do rozwijania słownictwa tematycznego;
 - włączanie zmysłów w proces poznawania nowych pojęć – pozwalanie dzieciom dotknąć, powąchać, zobaczyć i nazwać objekty;
 - wzmocnianie poczucia kompetencji językowej dziecka poprzez pozytywne reakcje dorosłego: pochwały, uśmiech, uznanie wysiłku („Świetnie to powiedziałaś!”, „Zauważyłaś, że to mokre!”).

Wskaźniki metodyczne wspierające u dzieci rozwój fizyczny (9.1)

WSPIERANIE ROZWOJU FIZYCZNEGO UWZGLĘDNIAJĄCE:

- 1) **rozwój sprawności w zakresie motoryki małej (9.1.1)**
 - organizowanie zabaw rozwijających precyzyjne ruchy dłoni i palców poprzez manipulowanie przedmiotami o różnej wielkości, fakturze i kształcie;
 - udostępnianie materiałów sprzyjających chwytaniu, przekładaniu, ściskaniu i dopasowywaniu (klocki, guziki, spinacze, pojemniki, sznureczki, klamerki);
 - zachęcanie do czynności samoobsługowych – samodzielnego jedzenia, ubierania się, odkładania zabawek, nakładania nakrętek, otwierania pudełek;
 - włączanie w codzienne działania zabaw plastycznych i konstrukcyjnych – malowanie palcami, lepienie, wyklejanie, wydzieranie, układanie elementów.
 - zapewnienie czasu na swobodną manipulację przedmiotami, pozwalając dziecku samodzielnie odkrywać ich funkcję;
 - modelowanie i wspieranie prawidłowego chwytu dłoni (np. podczas trzymania kredki, łyżki) bez przymuszania;
 - stosowanie pochwał i zachęty, wzmocnianie wiary dziecka we własne możliwości ruchowe;
- 2) **rozwój percepcji zmysłowej (9.1.2)**
 - zapewnienie codziennych doświadczeń angażujących wszystkie zmysły: dotyk, wzrok, słuch, węch i smak;
 - organizowanie zabaw sensorycznych, które umożliwiają eksplorowanie różnych faktur, kształtów, temperatur i dźwięków;
 - aranżowanie przestrzeni tak, by sprzyjała obserwacji i doświadczaniu różnorodnych bodźców – np. naturalne światło, zróżnicowane faktury podłoża, dostęp do materiałów przyrodniczych;
 - prowadzenie prostych doświadczeń sensorycznych – przesypywanie piasku, przelewanie wody, mieszanie kolorów, badanie zapachów i smaków;
 - zachęcanie dzieci do opisywania wrażeń zmysłowych – „co czujesz?”, „co słyszysz?”, „czy to jest twarde czy miękkie?”;
 - wspieranie dzieci w rozwijaniu spostrzegawczości – porównywanie przedmiotów, wyszukiwanie różnic i podobieństw;

- zapewnienie równowagi między stymulacją a wyciszeniem – unikanie nadmiaru bodźców;
 - wprowadzanie zabaw z wykorzystaniem muzyki, świateł, zapachów, materiałów naturalnych i tekstur dla wielozmysłowego poznania świata;
- 3) rozwój sprawności w zakresie dużej motoryki (9.1.3)
- zapewnienie dzieciom codziennej aktywności ruchowej w Sali, ogrodzie lub na świeżym powietrzu, dostosowanej do wieku i możliwości;
 - zachęcanie do swobodnego przemieszczania się – raczkowania, pełzania, wstawania, chodzenia, biegania, wspinania się, zjeżdżania, skakania;
 - organizowanie zabaw ruchowych i torów przeszkód sprzyjających rozwijaniu koordynacji, równowagi i siły mięśniowej;
 - włączanie elementów ruchu naturalnego – podskoki, przysiady, obroty, turlanie się, taniec, przeciąganie, pchanie i ciągnięcie przedmiotów;
 - wspieranie dzieci w odkrywaniu własnych możliwości – pozwalanie na samodzielne próby i działania bez nadmiernego wyręczenia;
 - umożliwianie zabaw z wykorzystaniem sprzętu ruchowego (piłki, tunele, materace, równoważnie, chusta animacyjna);
 - włączanie w rytm dnia prostych ćwiczeń porannych, zabaw muzyczno-ruchowych i gimnastyki z elementami rytmiki;
 - wspieranie rozwijania orientacji przestrzennej i świadomości ciała – poprzez zabawy w pozycje („na, pod, obok, przed”), zabawy w lustrzane odbicie i taniec z gestem;
 - obserwowanie dzieci pod kątem rozwoju motorycznego i w razie potrzeby dostosowywanie intensywności lub rodzaju aktywności.

Wskazówki metodyczne dotyczące twórczej ekspresji dzieci oraz niezbędne warunki umożliwiające działania twórcze i dostęp to wytworów kultury (10.1, 2.9)

- WSPIERANIE TWÓRCZEJ EKSPRESJI ORAZ STWORZENIE NIEZBĘDNYCH WARUNKÓW UMOŻLIWIAJĄCYCH TWÓRCZE DZIAŁANIA I DOSTĘP DO WYTWORÓW KULTURY**
- stwarzanie dzieciom warunków do spontanicznego, swobodnego wyrażania siebie poprzez różnorodne formy ekspresji: ruchową, plastyczną, muzyczną, teatralną i werbalną, a także zapewnianie im kontaktu z kulturą i wytworami sztuki w sposób dostosowany do wieku i możliwości percepcyjnych;
 - tworzenie bezpiecznego i otwartego środowiska, w którym dziecko może działać bez lęku przed oceną i błędem;
 - zachęcanie do swobodnego eksperymentowania z materiałami, ruchem, dźwiękiem i kolorem bez narzucania gotowych wzorców;
 - wykorzystywanie różnorodnych technik plastycznych – malowanie palcami, stemplowanie, wydzieranie, lepienie, wyklejanie, rysowanie kredą, gąbką, patykiem;
 - włączanie elementów muzyki, rytmu i ruchu w codzienne zabawy – taniec z chustami, śpiewanie prostych piosenek, gra na instrumentach dziecięcych lub domowych;
 - organizowanie zabaw teatralnych i dramowych – naśladowanie zwierząt, postaci, emocji, scen z życia codziennego;
 - zachęcanie dzieci do wyrażania emocji i nastrojów poprzez kolory, gest, mimikę i dźwięk;
 - inspirowanie działań twórczych poprzez opowiadania, bajki, wierszyki i obrazy;
 - umożliwianie indywidualnej ekspresji – niepoprawianie prac dzieci, nie narzucanie schematów („tak ma wyglądać drzewo”), lecz akceptowanie każdej formy wyrazu.
 - Wspieranie spontaniczności i radości tworzenia – stawianie na proces, a nie efekt;
 - dbanie o to, aby twórczość dziecka była zintegrowana z zabawą, ruchem i działaniem, a nie odrębną, „zadającą” formą aktywności;

- zapewnienie dostępu do różnorodnych materiałów plastycznych, muzycznych i ruchowych (papier, tkaniny, farby, kredki, gąbki, instrumenty, rekwizyty, naturalne materiały);
- aranżowanie przestrzeni sprzyjającej ekspresji – kącik plastyczny, muzyczny, teatralny lub sensoryczny dostępny w ciągu dnia;
- umożliwianie pracy w różnych pozycjach – siedzącej, stojącej, na podłodze, przy stoliku, w plenerze;
- zapewnienie wystarczającej ilości czasu na dokończenie działań twórczych – unikanie pośpiechu i przerywania zabawy;
- dbanie o swobodną atmosferę – brak ocen, porównań i presji na efekt estetyczny;
- stosowanie pozytywnego wzmocnienia – docenianie zaangażowania, pomysłu, wysiłku, a nie porównywanie wyników;
- włączanie elementów przyrody i materiałów naturalnych (liście, kamyczki, patyki, woda, piasek) w zabawy twórcze;
- uwzględnianie indywidualnych potrzeb i zainteresowań dzieci – umożliwianie wyboru tematu, narzędzi, materiałów i tempa pracy;
- tworzenie możliwości wspólnego działania – wspólne malowanie, śpiew, budowanie, inscenizacje z rówieśnikami i personelem;
- organizowanie sytuacji, w których dzieci mogą obcować z kulturą i sztuką w sposób dostosowany do wieku:
- słuchanie muzyki (klasycznej, ludowej, dziecięcej),
- oglądanie ilustracji, obrazów, zdjęć, książek artystycznych,
- uczestnictwo w mini-przedstawieniach, teatrzykach, koncertach dziecięcych,
- kontakt z twórczością dorosłych i rówieśników;
- zapewnienie codziennego dostępu do książek i ilustracji w zasięgu wzroku dziecka – tworzenie „kącika książki” z bezpiecznych materiałów;
- włączanie w codzienne działania elementów tradycji i dziedzictwa kulturowego – piosenek, wierszy, zabaw ludowych, symboli świątecznych, zwyczajów rodzinnych;
- umożliwianie dzieciom współtworzenia środowiska estetycznego – ozdabianie sali własnymi pracami, dekorowanie przestrzeni wspólnych;
- wykorzystywanie lokalnych zasobów kultury – kontakt z biblioteką, domem kultury, galerią, udział w wydarzeniach dla najmłodszych (np. teatrzyki, koncerty);
- utrwalanie przeżyć kulturalnych poprzez rozmowy, rysowanie, odgrywanie scen i wspólne śpiewanie;
- dbanie o dostępność wytworów kultury w codziennym środowisku dziecka – muzyka w tle, książki na półkach, materiały plastyczne w zasięgu ręki;
- włączanie rodziców w przekazywanie dzieciom elementów własnej kultury rodzinnej – wspólne świętowanie, opowiadanie o tradycjach, udział w uroczystościach żłobkowych.

Pozostałe wskazówki metodyczne

- W pomieszczeniach przeznaczonych dla dzieci nie stosuje się muzyki ani radia jako stałego tła akustycznego **(14.4)**
Dźwięki, muzyka oraz śpiew wprowadzane są celowo i w określonym kontekście edukacyjnym – podczas zajęć muzycznych, zabaw rytmicznych, relaksacyjnych lub wspólnych śpiewów.
Stałe tło dźwiękowe może powodować przebodźcowanie i utrudniać koncentrację, dlatego w codziennej pracy dba się o akustyczny spokój, harmonię i czytelność komunikacji między dorosłym a dzieckiem.
- W pomieszczeniach, w których przebywają dzieci, zawsze zapewniony jest dostęp do wody pitnej w każdej chwili dnia **(14.3)**

- Dzieci mają możliwość samodzielnego sięgania po wodę lub proszenia o nią, niezależnie od pory posiłków. Zapewnienie dostępności wody wspiera prawidłowe nawyki zdrowotne, samoregulację organizmu oraz poczucie samodzielności. Naczynia z wodą i kubeczki powinny być ustawione w bezpiecznym, łatwo dostępnym miejscu, dostosowanym do wzrostu i możliwości dzieci.

GODZINY	STAŁE ELEMENTY DNIA	ZMIENNE ELEMENTY DNIA
6.00 – 8.00	Schodzenie się dzieci.	<ul style="list-style-type: none"> — zabawy swobodne według zainteresowań dzieci, — zabawy integracyjne, ruchowe, ze śpiewem, — indywidualne zabawy edukacyjne z opiekunkami, — możliwość konsultacji rodziców z opiekunkami.
8.00. – 9.00	Przygotowanie do śniadania, śniadanie: <ul style="list-style-type: none"> — czynności higieniczne i pielęgnacyjne, przy zachowaniu intymności dziecka — wdrażanie elementów higieny osobistej, — kształtowanie umiejętności samoobsługowych — rozwijanie samodzielności podczas posiłków 	
9.00 – 11.00	Pobyt na powietrzu (2.10, 2.11, 13.5)*/ spacer/ zabawy ruchowe w ogrodzie/ zabawy na placu zabaw/ Przygotowanie do II śniadania, II śniadanie: <ul style="list-style-type: none"> — czynności higieniczne i pielęgnacyjne, przy zachowaniu intymności dziecka — wdrażanie elementów higieny osobistej, — kształtowanie umiejętności samoobsługowych — rozwijanie samodzielności podczas posiłków 	Zabawy edukacyjno – rozwojowe: <ul style="list-style-type: none"> — zajęcia zorganizowane stymulujące rozwój psychoruchowy dziecka, — zabawy ruchowe koordynujące całe ciało dziecka, kształtujące i doskonaląca zmysł równowagi, — zabawy plastyczne, — zabawy z elementami muzykoterapii, — zabawy logopedyczne, wspierające rozwój mowy, — zabawy manipulacyjne i paluszkowe, — zabawy parateatralne, — cicha aktywność na dywanie.
11.00 – 12.00	Przygotowanie do obiadu, obiad: <ul style="list-style-type: none"> — czynności higieniczne i pielęgnacyjne, przy zachowaniu intymności dziecka — wdrażanie elementów higieny osobistej, — kształtowanie umiejętności samoobsługowych — rozwijanie samodzielności podczas posiłków 	
12.00 – 14.00	Przygotowanie do odpoczynku, odpoczynek (2.6): <ul style="list-style-type: none"> — czynności higieniczne i pielęgnacyjne, przy zachowaniu intymności dziecka — trening czystości — rozwijanie samodzielności — umożliwienie odpoczynku 	<ul style="list-style-type: none"> — czas na indywidualne rozmowy rodziców z opiekunkami.

GODZINY	STAŁE ELEMENTY DNIA	ZMIENNE ELEMENTY DNIA
14.00 – 14.30	Przygotowanie do podwieczorku, podwieczerek: <ul style="list-style-type: none"> — czynności higieniczne i pielęgnacyjne, przy zachowaniu intymności dziecka (2.7) — wdrażanie elementów higieny osobistej, — kształtowanie umiejętności samoobsługowych, — rozwijanie samodzielności podczas posiłków (2.8) 	
14.30 – 16.00	Rozchodzenie się dzieci do domów	<ul style="list-style-type: none"> — zabawy swobodne, — zabawy tematyczne - rozwijające indywidualne zdolności i zainteresowania dzieci, — zabawy ruchowe, — zabawy manipulacyjne, — zabawy paluszkowe, — zabawy rozwijające spostrzegawczość, zabawy konstrukcyjne, — zabawy w kącikach, zainteresowań, — cicha aktywność na dywanie , — czas na indywidualne rozmowy rodziców z opiekunkami.

* w wyjątkowych sytuacjach związanych z wysokim poziomem smogu lub niedogodnymi warunkami atmosferycznymi dzieciom proponuje się inne aktywności

*podane godziny są godzinami orientacyjnymi

*czynności higieniczne, wykonywane są zawsze gdy zachodzi taka potrzeba a nie tylko w podanych ramach czasowych

<p>Aktywności wspierające rozwój autonomii (6.2)</p>	<p>1. UMOŻLIWIENIE DZIECIOM PODEJMOWANIA DECYZJI W SPRAWACH ICH DOTYCZĄCYCH (6.2.1) Dzieci mają prawo do aktywnego uczestnictwa w życiu grupy i podejmowania decyzji w sprawach, które ich dotyczą. W żłobku tworzone są sytuacje sprzyjające dokonywaniu wyborów, wyrażaniu opinii oraz podejmowaniu inicjatywy w codziennych działaniach.</p> <ul style="list-style-type: none"> — stwarzanie możliwości dokonywania wyboru zabawki, miejsca zabawy lub aktywności, którą dziecko chce się zająć; — proponowanie prostych wyborów dostosowanych do wieku i możliwości rozwojowych („chcesz budować z klocków czy rysować?”); — umożliwianie dzieciom decydowania o sposobie uczestnictwa w zajęciach – obserwacja, udział aktywny lub chwilowe wycofanie się z zabawy; — pozostawianie dziecku czasu na podjęcie decyzji, bez pośpiechu i presji dorosłych; — włączanie dzieci w planowanie prostych elementów dnia – wybór piosenki powitalnej, miejsca spaceru, kolejności zabaw; — zachęcanie dzieci do wyrażania opinii i oceniania własnych działań w sposób dostosowany do wieku („co najbardziej ci się dziś podobało?”) — umożliwianie dzieciom podejmowania różnych ról w zabawach tematycznych („dom”, „sklep”, „na spacerze”), co wspiera rozwój empatii i rozumienie perspektywy innych. <p>2. ZWIĘKSZENIE SAMODZIELNOŚCI DZIECI (6.2.2) Rozwijanie samodzielności dzieci odbywa się poprzez codzienne działania i sytuacje, które pozwalają im działać niezależnie, w atmosferze zaufania i wsparcia. Dorosły towarzyszy dziecku, nie wyręczając go, lecz wspierając i wzmacniając jego poczucie kompetencji.</p> <ul style="list-style-type: none"> — pozostawianie dzieciom czasu na samodzielne wykonanie czynności, takich jak ubieranie się, spożywanie posiłków, mycie rąk czy sprzątanie po zabawie; — zachęcanie do samodzielnego korzystania z materiałów i zabawek – sięganie po nie, odkładanie na miejsce, wybieranie narzędzi do pracy plastycznej; — stwarzanie sytuacji, w których dzieci mogą pomagać sobie nawzajem – np. podać zabawkę, pomóc w rozbieraniu lub nakładaniu bucików; — wspieranie dzieci w samodzielnym rozwiązywaniu konfliktów poprzez rozmowę, komunikowanie potrzeb i poszukiwanie wspólnych rozwiązań; — opiekun udziela wsparcia dopiero wtedy, gdy dzieci nie potrafią samodzielnie znaleźć wyjścia z sytuacji; — włączanie dzieci w czynności porządkowe i organizacyjne – układanie książek, rozkładanie poduszek, podlewanie kwiatów, karmienie zwierzątka w sali; — dbanie o atmosferę akceptacji, w której błędy traktowane są jako naturalny element uczenia się, a nie powód do oceny; — wzmacnianie pozytywnych zachowań komunikatem opisowym („widzę, że sam naląłeś wodę”, „świetnie, że spróbowałaś jeszcze raz zapiąć zamek”).
<p>Aktywności wspierające poznawanie i doświadczanie otaczającego świata (7.2, 2.11)</p>	<p>1. WSPIERANIA MYŚLENIA PRZYCZYNOWO – SKUTKOWEGO (7.2.1) Działania oparte na obserwowaniu efektów własnych działań i zjawisk zachodzących w otoczeniu. Opiekun stwarza sytuacje sprzyjające eksperymentowaniu, obserwacji i odkrywaniu zależności między przyczyną a skutkiem.</p> <ul style="list-style-type: none"> — organizowanie zabaw manipulacyjnych i badawczych, takich jak przelewanie wody, przesypywanie kaszy, mąki lub piasku, obserwowanie, co się dzieje po wykonaniu danej czynności;

- zabawy w wprawianie przedmiotów w ruch – turlanie piłki, popychanie samochodzików, rzucanie przedmiotów z wysokości i obserwowanie ich reakcji;
- eksperymenty sensoryczne, np. mieszanie kolorów w wodzie, topnienie lodu, rozpuszczanie cukru, woda i olej, z towarzyszącym komentarzem dorosłego;
- budowanie wież z klocków i obserwowanie, co się dzieje, gdy konstrukcja staje się zbyt wysoka – rozmowa o przyczynie przewrócenia;
- obserwowanie zmian w przyrodzie, np. rosnącej rośliny, deszczu spadającego na ziemię, śniegu topniejącego w dłoni;
- zabawy z zabawkami interaktywnymi: naciskanie przycisku, przekręcanie, wciskanie, otwieranie i zamykanie pudełek – z odkrywaniem efektu działania;
- komentowanie obserwowanych skutków działań: „wieża się przewróciła, bo była wysoka”, „woda się rozlała, gdy przechyliłaś kubek”.

2. ROZWIJANIE UMIEJĘTNOŚCI OBSERWACJI I DOŚWIADCZANIA OTACZAJĄCEGO ŚWIATA (7.2.2, 2.10, 2.11)

Działania ukierunkowane na rozwijanie spostrzegawczości, ciekawości i zdolności do uważnego poznawania otoczenia poprzez wszystkie zmysły. Opiekun umożliwia dzieciom bezpośredni kontakt z materiałami, zjawiskami i procesami zachodzącymi w środowisku.

- spacerowanie i obserwacje w ogrodzie – przyglądanie się liściom, owadom, chmurom, kałużom, roślinom i ich zmianom w ciągu pór roku;
- tworzenie kącika przyrodniczego w sali – eksponowanie naturalnych materiałów (kamienie, szyszki, kasztany, patyki, muszle), umożliwienie ich dotykania i badania.
- organizowanie zabaw sensorycznych – poznawanie zapachów przypraw, faktur materiałów, temperatury przedmiotów;
- obserwowanie zjawisk podczas prostych doświadczeń: znikanie wody, roztopianie kostek lodu, pojawianie się bąbelków po dodaniu sody do octu;
- zabawy w obserwatora – „co się zmieniło?” (usunięcie jednego z przedmiotów z zestawu, odnajdywanie różnic);
- korzystanie z lupy, luster i pojemników przezroczystych – przyglądanie się szczegółom i własnemu odbiciu;
- zachęcanie dzieci do nazywania i opowiadania o tym, co widzą, z wykorzystaniem pytań: „co zauważyłeś?”, „jak to wygląda?”, „co się zmieniło?”.

3. ROZWIJANIE UMIEJĘTNOŚCI UŻYWANIA OKREŚLEŃ DLA CECH PRZEDMIOTÓW (7.2.3)

Działania ukierunkowane na rozwój języka i umiejętność opisywania rzeczywistości poprzez nazywanie właściwości i porównywanie cech przedmiotów. Opiekun wspiera rozwój słownika czynnego, opisując świat i wprowadzając przymiotniki w codziennych rozmowach.

- zabawy w porównywanie – duży–mały, ciężki–lekki, miękki–twardy, gładki–szorstki, zimny–ciepły;
- sortowanie przedmiotów według cech – kolor, kształt, wielkość, faktura (np. klocki, guziki, piłeczki);
- zabawy dotykowe i sensoryczne – odgadywanie, co znajduje się w woreczku, poprzez dotyk; nazywanie cech: „gładkie”, „okrągłe”, „szorstkie”;
- wspólne rozmowy podczas zabawy – komentowanie wyglądu i właściwości używanych przedmiotów: „twoja piłka jest czerwona i duża, a ta mała i zielona”;
- zabawy w dobieranie w pary – wyszukiwanie dwóch takich samych lub podobnych przedmiotów;
- wprowadzanie nowych określeń podczas działań praktycznych – „mokry ręcznik”, „ciepłe mleko”, „zimna woda”, „słodkie jabłko”;

	<ul style="list-style-type: none"> — zabawy z barwami i materiałami – malowanie palcami, mieszanie kolorów, wyklejanki z różnorodnych faktur; <p>4. ROZWIJANIE UMIEJĘTNOŚCI UŻYWANIA OKREŚLEŃ PRZESTRZENNYCH (7.2.4)</p> <p>Działania rozwijające orientację przestrzenną oraz umiejętność posługiwania się pojęciami określającymi położenie i kierunek. Opiekun włącza określenia przestrzenne w codzienną komunikację, zabawy ruchowe i manipulacyjne.</p> <ul style="list-style-type: none"> — zabawy ruchowe z poleceniami przestrzennymi – „stań przed mną”, „usiądź obok”, „przejdź pod stołem”, „schowaj się za krzesłem”; — zabawy w chowanego z zabawkami – chowanie misia lub piłki w różnych miejscach i wspólne nazywanie: „miś jest pod poduszką”, „piłka leży za pudełkiem”; — tor przeszkód – przechodzenie przez obręcz, pod tunelem, wokół krzesła; dorosły nazywa położenie dziecka w przestrzeni; — zabawy konstrukcyjne z klockami – budowanie „na”, „pod”, „obok”, „między”, z towarzyszącym komentarzem opiekuna; — zabawy muzyczno-ruchowe z kierunkami – w górę, w dół, w prawo, w lewo, z użyciem piosenek i gestów; — oglądanie ilustracji i książeczek – wskazywanie położenia obiektów na obrazkach („kot siedzi na kanapie, pies pod stołem”); — porządkowanie przestrzeni sali – odkładanie zabawek na półki, do pudełek, z towarzyszeniem nazw miejsc: „klocki leżą na półce, samochody w koszyku”.
<p>Aktywności wspierające rozwój komunikacji, języka i relacji społecznych (8.2)</p>	<p>1. ROZMOWY Z DZIEĆMI (8.2.1)</p> <ul style="list-style-type: none"> — prowadzenie rozmowy w formie naprzemiennej wymiany: słuchanie – mówienie – słuchanie, z zachowaniem uważności i szacunku wobec wypowiedzi dziecka; — wykorzystywanie każdej sytuacji dnia codziennego jako okazji do rozmowy – podczas zabawy, posiłku, czynności higienicznych czy przygotowań do spaceru; — zachęcanie dzieci do dzielenia się swoimi spostrzeżeniami, emocjami i przeżyciami, zarówno tymi wspólnie doświadczanymi w grupie, jak i osobistymi; — wzmacnianie poczucia, że głos dziecka jest ważny – aktywne słuchanie, reagowanie i dopytywanie w sposób wspierający rozwój językowy i emocjonalny. <p>2. KOMUNIKOWANIE SIĘ DZIECI ZE SOBĄ I PERSONELEM (8.2.2)</p> <ul style="list-style-type: none"> — organizowanie sytuacji sprzyjających wspólnym zabawom i rozmowom – tworzenie przestrzeni do naturalnego kontaktu między dziećmi; — wspieranie komunikacji werbalnej i niewerbalnej w relacjach z rówieśnikami i dorosłymi – poprzez zabawy tematyczne (np. „telefon”, „dom”, „przyjęcie”); — reagowanie na próby komunikacji dziecka – powtarzanie, rozwijanie i nazywanie jego komunikatów w sposób zachęcający do dalszego dialogu; — rozmawianie z dziećmi o tym, co aktualnie jest w centrum ich zainteresowania, podtrzymywanie rozmowy wokół ich aktywności i emocji; — udzielanie prostych, zrozumiałych wskazówek ułatwiających wzajemne porozumiewanie się, modelowanie właściwych form komunikacji. <p>3. AKTYWNY UDZIAŁ DZIECI WE WSPÓLNYM CZYTANIU, SŁUCHANIU TEKSTÓW, UTWORÓW KSIĄŻEK (8.2.3)</p> <ul style="list-style-type: none"> — wprowadzanie i utrwalanie rytuału codziennego czytania – np. o stałej porze dnia – oraz wspólnych zabaw muzycznych i śpiewu;

	<ul style="list-style-type: none"> — wykorzystywanie krótkich wierszyków, rymowanek i piosenek do rozpoczynania, uatrakcyjniania i kończenia różnych aktywności (np. posiłków, zabaw, sprzątanía); — włączanie dzieci w czytanie i oglądanie książek obrazkowych – umożliwianie im dotykania, wskazywania, komentowania i zadawania pytań; — wspieranie aktywnego słuchania poprzez zadawanie pytań, powtarzanie fraz i wspólne odtwarzanie treści w formie ruchu, gestu lub dźwięku; — dbanie o przyjazną atmosferę podczas wspólnego czytania – bliski kontakt, spokojne tempo, możliwość skupienia i współuczestnictwa każdego dziecka.
<p>Aktywności wspierające rozwój sensoryczny i motoryczny (9.2)</p>	<p>1. ZABAWY ANGAŻUJĄCE ZMYŚŁY WZROKU, SŁUCHU, WĘCHU, DOTYKU I SMAKU (9.2.1)</p> <p>Opiekun tworzy sytuacje sprzyjające poznawaniu świata wszystkimi zmysłami, proponując dzieciom różnorodne aktywności, takie jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> — ścieżki sensoryczne – chodzenie boso po trawie, piasku, folii bąbelkowej, dywanie lub miękkich matach; — zabawy z wodą i piaskiem – przelewanie, przesypywanie, budowanie, mycie zabawek; — malowanie dłońmi i palcami – eksperymentowanie kolorem, fakturą i ruchem; — zabawy dźwiękiem – słuchanie i naśladowanie odgłosów natury, instrumentów, przedmiotów codziennego użytku; — zabawy zapachowe – wąchanie przypraw, owoców, kwiatów, liści; — zabawy smakowe – próbowanie kawałków owoców lub warzyw, rozpoznawanie smaków; — „koszyk skarbów” – eksplorowanie bezpiecznych przedmiotów o różnych fakturach, kształtach i ciężarze. <p>2. ZABAWY WSPIERAJĄCE ROZWÓJ MOTORYKI MAŁEJ (9.2.2)</p> <p>Opiekun organizuje zabawy rozwijające precyzję ruchów dłoni i palców, proponując dzieciom m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> — zabawy klockami i układankami – budowanie, dopasowywanie, sortowanie; — wyjmowanie i wkładanie elementów do pojemników – manipulowanie różnymi kształtami i rozmiarami; — przelewanie i nalewanie wody – używanie kubków, łyżek, lejków; — przesypywanie kaszy, ryżu, grochu za pomocą dłoni, łyżek, sitek; — zabawy papierem – darcie, zgniatanie, zwijanie, składanie; — malowanie pędzlem, gąbką lub palcem – ćwiczenie kontroli ruchów dłoni; — zabawy masami plastycznymi i sensorycznymi – ugniatanie, wałkowanie, odciskanie; — manipulacje drobnymi przedmiotami – przypinanie i odpinanie klamerek, naciskanie przycisków, dopasowywanie elementów. <p>3. ĆWICZENIA KOORDYNACJI WZROKOWO-RUCHOWEJ I RÓWNOWAGI (9.2.3)</p> <p>Opiekun zachęca dzieci do działań, które rozwijają precyzję ruchu, równowagę i orientację w przestrzeni, proponując m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> — chodzenie po śladach lub liniach ułożonych na podłodze; — samodzielne spożywanie posiłków – nabieranie, przenoszenie, manipulowanie sztućcami; — czynności higieniczne – samodzielne mycie rąk, wycieranie, odkładanie ręcznika; — ubieranie się – wkładanie i zdejmowanie prostych elementów garderoby, zapinanie rzepów; — porządkowanie zabawek – odkładanie do pudeł, sortowanie według koloru lub kształtu;

- zabawy z piłką – turlanie, rzucanie, łapanie, kopanie;
- zabawy ruchowe z wykorzystaniem torów przeszkód, równoważni, poduszek sensorycznych.

4. ZABAWY WSPIERAJĄCE CZUCIE GŁĘBOKIE ORAZ KSZTAŁTUJĄCE SCHEMAT WŁASNEGO CIAŁA (9.2.4)

Opiekun proponuje dzieciom zabawy, które rozwijają świadomość ciała, napięcie mięśniowe oraz orientację w przestrzeni, takie jak:

- turlanie się po materacu lub dywanie – samodzielnie lub z pomocą dorosłego;
- huśtanie się na huśtawce, kocu lub dużej piłce – doświadczanie ruchu i równowagi;
- przeciskanie się przez tunel lub pod stolikiem – rozwijanie orientacji przestrzennej;
- otulanie się w koc lub chustę – budowanie poczucia bezpieczeństwa i świadomości ciała;
- delikatne masaże i „masażki paluszkowe” – np. „Idzie myszka po brzuszku”;
- naśladowanie ruchów dorosłego lub kolegów – np. „zrób tak jak ja”, „pokaż, jak się przeciągasz”;
- zabawy z lustrem – rozpoznawanie własnego odbicia, gestów i mimiki;
- zabawy paluszkowe – rytmiczne wierszyki z ruchem dłoni („Sroczka kaszkę warzyła”, „Tu paluszek, tam paluszek”).

5. AKTYWNOŚCI WSPIERAJĄCE ROZWÓJ SPRAWNOŚCI W ZAKRESIE DUŻEJ MOTORYKI (ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM ZABAW NA ŚWIEŻYM POWIETRZU (9.2.5)

- codzienne wychodzenie z dziećmi do ogrodu lub na plac zabaw oraz organizowanie aktywności ruchowych dostosowanych do wieku i możliwości dzieci;
- zachęcanie dzieci do swobodnego przemieszczania się w przestrzeni sali lub ogrodu – raczkowania, pełzania, wstawania, chodzenia, biegania, wspinania się, zjeżdżania oraz skakania;
- organizowanie torów przeszkód sprzyjających rozwijaniu równowagi, koordynacji wzrokowo-ruchowej oraz siły mięśniowej (np. przechodzenie przez tunel, pokonywanie niskich przeszkód, skakanie przez obręcze);
- proponowanie zabaw angażujących naturalne formy ruchu, takich jak: podskoki, przysiady, obroty, turlanie się, przeciąganie, pchanie i ciągnięcie lekkich przedmiotów;
- umożliwianie dzieciom samodzielnego podejmowania prób ruchowych, wspieranie ich w odkrywaniu własnych możliwości bez nadmiernego wyręczenia;
- wykorzystywanie sprzętu ruchowego – piłek, tuneli, materacy, równoważni, chusty animacyjnej – do tworzenia atrakcyjnych zabaw ruchowych;
- włączanie do rytmu dnia prostych ćwiczeń porannych, zabaw muzyczno-ruchowych i elementów gimnastyki z rytmiką;
- proponowanie zabaw rozwijających orientację przestrzenną i świadomość ciała, np. zabawy z wykorzystaniem pojęć „na–pod–obok–przed”, zabawy „lustrzane odbicie”, taniec z gestem lub naśladowanie ruchów dorosłego;
- prowadzenie bieżącej obserwacji poziomu rozwoju motorycznego dzieci oraz dostosowywanie rodzaju i intensywności aktywności do ich potrzeb, możliwości i aktualnego samopoczucia.

<p>Aktywności wspierające ekspresję twórczą i kontakt z kulturą (10.2, 2.9)</p>	<p>1. DZIAŁANIA ZACHĘCAJĄCE DZIECI DO</p> <p>1) Działania zachęcające do wyrażania twórczej ekspresji (10.2.1)</p> <ul style="list-style-type: none"> — malowanie palcami i dłońmi – swobodne eksperymentowanie kolorem i ruchem; — tworzenie muzyki z prostych instrumentów (bębenki, grzechotki, kastaniety) lub przedmiotów codziennych; — improwizacja ruchowa do muzyki – interpretacja dźwięków ciałem, zmiana tempa i rytmu; — zabawy teatralne – odgrywanie krótkich scenek, naśladowanie zwierząt, postaci z bajek; — rysowanie emocji – wybieranie koloru, który „pokazuje”, jak się dziś czuje dziecko. <p>2) Wykorzystanie różnorodnych materiałów (10.2.2)</p> <ul style="list-style-type: none"> — zabawy plastyczne z materiałów naturalnych – liście, szyszki, kamyczki, kwiaty, kasze, makarony; — tworzenie kolaży z gazet, tkanin i papieru kolorowego – rozwijanie percepcji i wyobraźni; — malowanie nietypowymi narzędziami – gąbką, szczoteczką, patyczkiem, folią bąbelkową; — konstrukcje z pudełek i rolek – tworzenie domków, pojazdów, zwierzątek; — zabawy wodą, piaskiem, lodem i pianą – eksperymentowanie materiałem o różnych właściwościach. <p>3) Poznanie różnych wytworów kultury (10.2.3)</p> <ul style="list-style-type: none"> — słuchanie muzyki klasycznej i ludowej – reagowanie ruchem, naśladowanie instrumentów; — obcowanie z ilustracją i obrazem – oglądanie reprodukcji dzieł, omawianie kolorów, emocji; — udział w mini-wystawkach i prezentacjach – oglądanie prac swoich i kolegów, wspólne podziwianie; — teatrzyk opiekunów lub pacynkowy – wprowadzanie dzieci w świat opowieści i postaci kulturowych; — poznanie tradycji i symboli (np. świątecznych, narodowych) w sposób zabawowy i zrozumiały dla wieku dziecka.
--	--

VII. CELEBRACJA ŚWIĄT I INNYCH WAŻNYCH WYDARZEŃ (6.4)

Celebruujemy święta ważne dla dzieci we współpracy z rodzicami. Celebracje mają charakter zabawowy i integracyjny. Często łączymy je z pracami plastycznymi, muzyką, poczęstunkiem, wspólnym śpiewem i udziałem rodziców. Najczęściej wspólnie świętujemy w okolicach Świąt Bożego Narodzenia, Świąt Wielkanocy. Pamiętamy także o Dniu Babci i Dziadka oraz celebrujemy Dzień Rodziny (połączony Dzień Dziecka, Dzień Matki i Dzień Ojca). Ponadto w naszym żłobku obchodzimy urodziny dzieci i święta nietypowe takie jak : Dzień Kropki, Dzień Pluszowego Misia, Dzień Osób z Zespołem Downa czy Dzień Autyzmu. Uroczyste obchodzenie tych dni stanowi istotny element pracy opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnej. Ich celem jest kształtowanie tożsamości społecznej, kulturowej i emocjonalnej dziecka, rozwijanie poczucia wspólnoty, a także budowanie więzi między dziećmi, personelem i rodzinami. Obchody świąt organizowane są w sposób dostosowany do wieku i możliwości dzieci do lat 3, z poszanowaniem ich wrażliwości, potrzeb emocjonalnych oraz rodzinnych przekonań i tradycji.

VII. AKCEPTACJA PLANU OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZO – EDUKACYJNEGO PRZEZ ORGAN PROWADZĄCY (1.2.2)

Plan jest przedstawiany rodzicom w formie konsultacyjnej, w zakresie umożliwiającym im poznanie zasad funkcjonowania Miejskiego Żłobka Integracyjnego w Stalowej Woli. **(16.7)**

Akceptacja:	Podpis Prezydenta Miasta Stalowej Woli lub osoby upoważnionej
Zatwierdzam do realizacji:	
Wejście w życie planu opiekuńczo – wychowawczo – edukacyjnego:	01.01.2026 r.
Aktualizacja planu opiekuńczo – wychowawczo – edukacyjnego	Jest on rokrocznie analizowany i dostosowywany do możliwości instytucji opieki oraz potrzeb dzieci, które do niej uczęszczają (11.2)